

GYMNÁZIUM POD SVATOU HOROU, PŘÍBRAM II, BALBÍNOVA 328

UČEBNÍ MATERIÁL

GEOGRAFIE REGIONU MĚSTA PŘÍBRAM

MATERIÁL VZNIKL BĚHEM PROJEKTU ERASMUS+, KLÍČOVÁ AKCE 2

Neighbours, yet Different!

2017 - 2019

Spolufinancováno
z programu Evropské unie
Erasmus+

Poloha okresu Příbram

Okres Příbram se nachází v jihozápadní části Středočeského kraje. Je blízko pohoří Brdy a v něm chráněné krajinné oblasti. Hned za hranicemi Příbrami protéká řeka Litavka, která v Berouně vtéká do Berounky. Okresem rovněž protéká naše nejdelší řeka Vltava. Do katastru Příbrami patří části města (bývalé vesnice) Háje, Sázký, Žežice, Orlov, Kozičín, Jeruzalém. Bývalý okres Příbram byl jeden z největších okresů v České republice. Hustotou osídlení patří mezi ty s nízkou hustotou v rámci kraje. Příbram a okolí je známé svojí hornickou činností a významným barokním poutním místem Svatá Hora.

PŘÍBRAM

Přírodní podmínky

Povrch a podnebí Příbrami

Celé okolí Příbrami je poměrně zalesněné vzhledem k blízkosti pohoří Brd. Nejvyšší bod Středočeského kraje je Tok (865 m n. m.), který se nachází pouhých 10 km od města. Povrch okolí města je zvlněný.

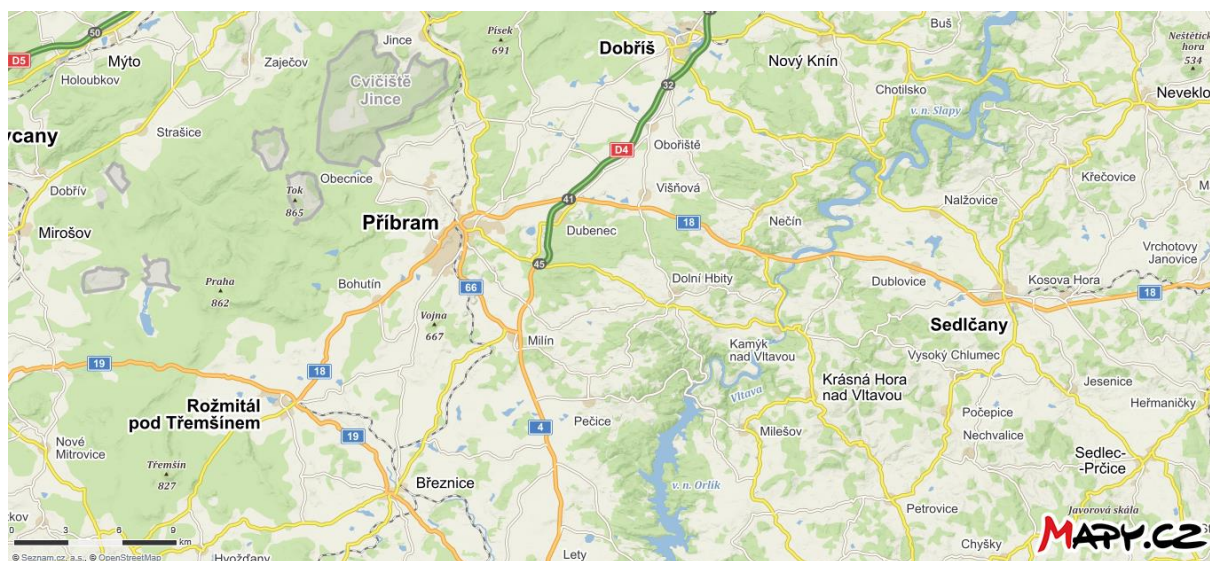
Podnebí náleží do mírného podnebného pásu, klimatické podoblasti mírně teplé s převládajícím západním prouděním. Průměrná roční teplota je cca 7C a průměrný úhrn srážek je 650 mm. Přilehlé obce na západní straně města mají se vzrůstající nadmořskou výškou nižší průměrné teploty a vyšší úhrny srážek.

Průměrné měsíční teploty a úhrny srážek

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Srážky (mm)	38	36	36	49	66	67	73	69	49	48	39	41
Teplota (°C)	-2,4	-1,4	2,3	6,6	12,0	15,3	17,0	16,1	12,6	7,3	2,0	-1,3

Vodstvo

Hlavním tokem je Berounka. Protéká tudy Litavka dlouhá 56km, která se vlévá do Berounky. Mezi její dva největší přítoky patří z levé strany Červený potok a z pravé Chumava. Důležitou řekou je Vltava, která teče z jihu na sever. Největšími rybníky jsou Hořejší a Dolejší Padrťský, které se nacházejí v Brdech. Nachází se tu i vodní nádrže: Pilská, Lázká a Obecnická.

Přírodní zdroje

Nevyčerpatelné

- V Příbrami jsou dobré měkké vody, díky tomu, že tečou z Brd.
- Jsou zde tři zdroje kvalitní pitné vody – Kozičín, Hvězdička a Hatě.

Vyčerpatelné

- železná ruda, stříbro, galenit, uran, zlato
- Historie těžby:
 - Dlouhá historie těžby (nejstarší – rýžování zlata na řece Litavce)
 - Těžba stříbra – Keltové
 - První dochovalá zpráva o hornické činnosti - 21. dubna 1311.
 - Ve druhé polovině 19.stol dosáhla těžba stříbra evropské až světové úrovně.
 - Na Příbramsku byl obrovský rozsah důlní činnosti. V 50. letech 20. století vešly uranové doly do dějin hornictví výjimečnými výsledky v hloubení.
 - V roce 1975 byl překonán rekord svislou hloubkou 1838,4m v šachtě č. 16.
 - Roku 1789 se důl Anna (1455 m) stal nejhlubším dolem Československa. Později ho překonal důl Prokop na Březových horách (1600 m)
- Současnost
 - Roku 1991 byla v Příbrami ukončena těžba.
 - Dnešní město Příbram již není městem hornickým. Zůstává však městem poutním a památkem bohatých hornických tradic.
 - Na upomínku hornické činnosti zde zůstalo hornické muzeum ([ww.muzeum-pribram.cz](http://www.muzeum-pribram.cz)) a hornický skanzen s několika otevřenými doly k prohlídce.

Hornický skanzen Březové Hory

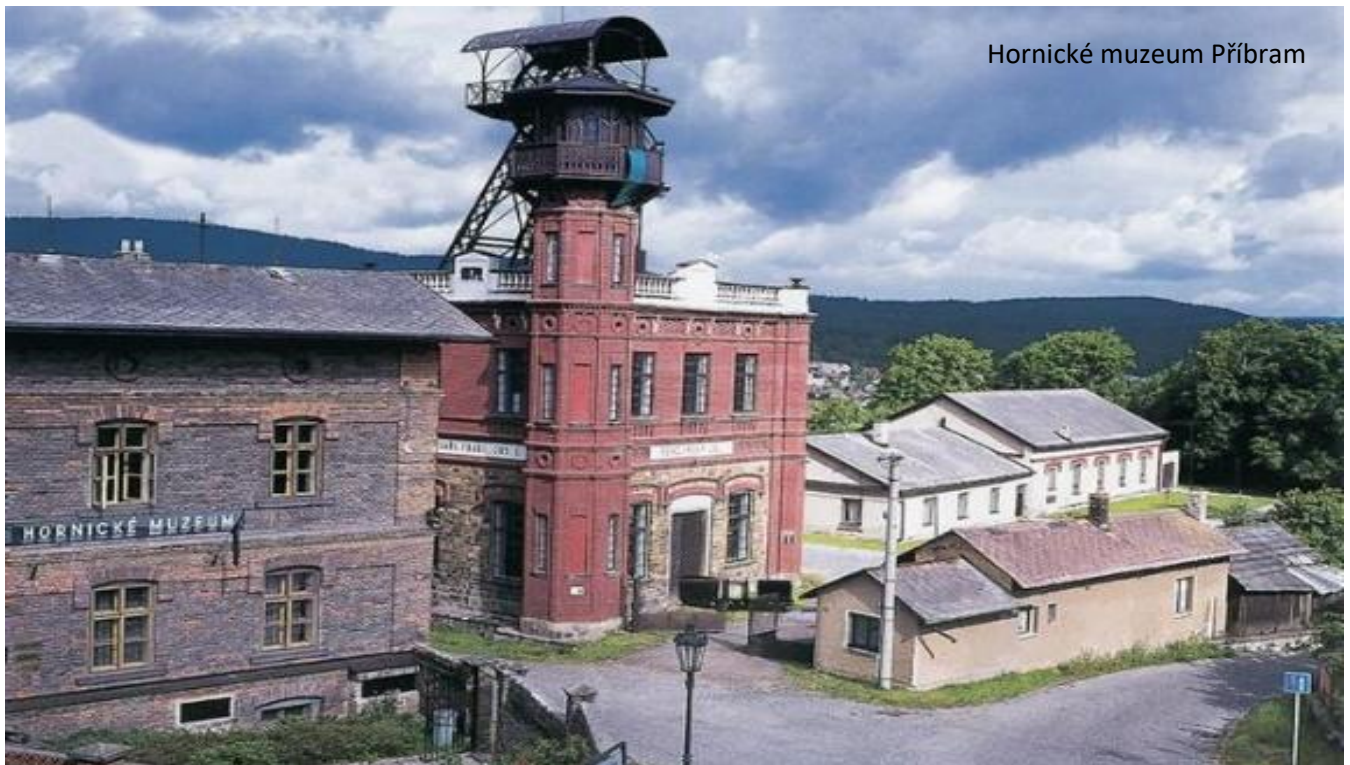
Důl Anna r. 1869

Legenda o permonících

- V hlubokých jámách, kde horníci pracovali, žili mezi nimi mužičci permoníci. Permoníci byli skalní skřítkové, poddaní panovníka podzemní říše, mocného Permona, který měl v rudných šachtách své důlní království.
- Permoníci bývali slýcháni, jak buší do skal svými drobnými kladívky.

- Všechno viděli a všechno slyšeli, sám však byl pro lidské oko neviditelný. Permoník si nosil na palci zavěšený kahanec, naplněný kouzelným olejem, který nikdy nevyhořel.
- Povídá se, že hlídali, přepočítávali a oprašovali ukryté poklady, vyspravovali rozpukané skály, razili cestu podzemním pramínkům. A jak permoníci vycházeli s horníky? Permoníci byli především spravedliví. Dobro odměňovali dobrem, zlo opláceli zlem. Pracovitým horníkům přáli a rádi jim pomáhali, lenochy však dovedli vytrestat.

Fauna a flora

Zástupci fauny nacházející se v okolí města Příbram jsou např. rak kamenáč a rak říční jako představitelé korýšů, ryby reprezentuje pstruh obecný a okoun říční, z obojživelníků lze najít čolka obecného, ropuchu obecnou, skokana hnědého. Plazi jsou zastoupeni např. ještěrkou živorodou, slepýšem křehkým či zmijí obecnou. Ve vzduchu lze spatřit např. čápa černého a ze savců se v oblasti nacházejí např. netopýři, daněk evropský, srnec obecný či prase divoké.

Flóru představují např. zimolez černý, jetel horský, plavuň pučivá a rohozec trojlaločný.

Lesní dřeviny jsou z 64% zastoupeny smrkem, 14% tvoří buk, zbytek tvoří borovice, bříza, dub, jedle, jasan, javor, modřín a olše.

Území se nachází v bukovém vegetačním pásu.

Nedaleko Příbrami se nachází Chráněná krajinná oblast Brdy, která byla zřízena k 1. lednu 2016 na území zrušeného vojenského újezdu Brdy a několika stávajících brdských přírodních parků. CHKO se zabývá ochranou přírodního bohatství s cennými lesními porosty, loukami, mokřady, vřesovišti a desítkami potoků.

Padrtské rybníky nacházející se v CHKO Brdy

Socioekonomické podmínky

Obyvatelstvo

Ke konci roku 2018 ve městě Příbram žilo 362 642 obyvatel.

Rok	1928	1938	1948	1958	1968	1978	1988	1998	2008	2018
Počet obyvatel	10 735	10 543	9 091	17 683	29 828	35 127	40 079	36 904	34 546	32 757
Počet narozených	134	125	151	390	385	699	519	298	384	300
Přirozený přírůstek	-71	-70	-3	191	114	395	159	26	41	-85
Migrační přírůstek	.	.	.	1 744	-37	219	2	-100	-136	-140

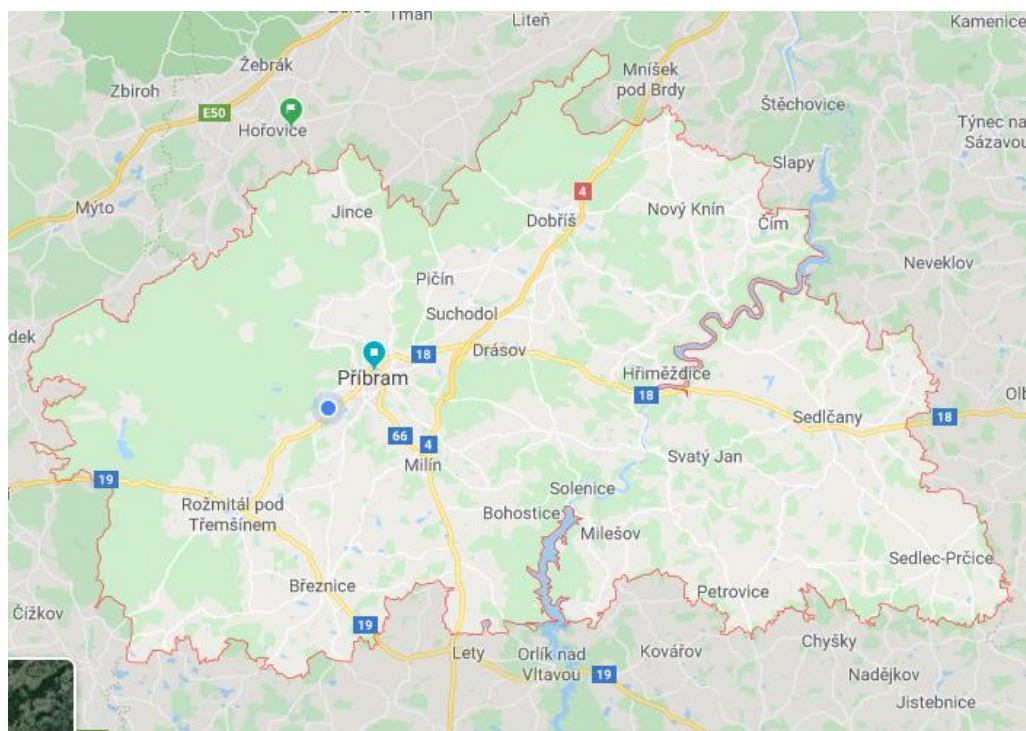
zdroj: Český statistický úřad (www.czso.cz)

Sídla (= seskupení sídelních jednotek)

- okres Příbram byl třetím největším okresem v republice
- počet obcí 121 z toho 8 měst a dva městyse

Vybraná města regionu Příbram

- Příbram - první zmínka 1216
- Sedlec-Prčice - vznik 1957, sloučení Sedlec a Prčice
- Dobříš - první zmínka 1252
- Rožmitál pod Třemšínem - první zmínka 1256
- Sedlčany – první zmínka 1294

Hospodářství

Zemědělství v okolí města Příbram je ovlivněno reliéfem a relativně vysokou nadmořskou výškou.

Průmysl

Ve městě Příbram působí několik středně velkých a malých firem. Dominantním průmyslovým odvětvím je strojírenství.

wheelabrator
A Norican Technology

Ravak, a.s. je česká, původně příbramská akciová společnost vyrábějící vybavení koupelen. RAVAK vyrábí koupelnové koncepty, umyvadla, sprchové kouty, vany, vanové zástěny, sprchové dveře, koupelnový nábytek, baterie, vaničky, vpusti, odtokové žlaby i čisticí prostředky. V České republice firma provozuje ještě strojírnou v Rožmitále pod Třemšínem zabývající se výrobou zemědělských strojů a vlastní galvanovnu v Příbrami jako součást výroby sanitárních výrobků.

ZAT, a.s. - výroba řídicích a informačních systémů pro energetiku, dopravu a průmysl

Kovohutě Příbram - recyklace a výroba olova a drahých kovů

ZRUP, a. s. - výroba obytných buněk, ocelových konstrukcí a stavebních prvků

Halex-Schauenberg – ocelové budovy a konstrukce

Wheelabrator Czech, s.r.o. – výroba tryskacích strojů

Školství

V Příbrami se nachází 8 základních, 8 středních a 2 pobočky vysokých škol.

Výzkum a věda Příbram

Výzkum v Příbrami se týká hlavně zkoumání nerostného bohatství ve zdejších dolech. Prováděli se zde výzkumy týkající se těžby nerostů a to hlavně uranu. Byl zde proveden jeden z nejhlubších vrtů na světě a to v dole Anna na Březových horách. Dnes je vývoj hlavně zaměřen na ekologickou stránku rozvoje a podporou nových start-upů jako CAVD, Kovohutě Příbram a např. Výzkumný ústav rostlinné výroby u Karlštejna. Poté má ve zdejších dolech výzkumnou stanici Akademie věd ČR pro zkoumání geologické aktivity.

Cestovní ruch

Svatá Hora (The Holy Mountain)

Svatá hora je jedním z nejnavštěvovanějších křesťanských míst v České republice. Byla postavena jako pevnost pro sochu Panny Marie. Velká část byla postavena v barokním stylu, ale v roce 1978 část areálu vyhořela a byla opravována až do r. 2003.

Na stěnách ambitu jsou znázorněny stovky zázraků. Ukazují nebezpečí, nehody a utrpení, při kterých Panna Marie pomohla svým obdivovatelům.

Svatohorské schody vedou na Svatou horu z centra města. Dohromady je tam 365 schodů. Nejstarší schody byly postaveny v roce 1658. Byly opraveny mnohokrát a největší rekonstrukcí prošly v r. 1993.

V r. 2017 prošla Svatá Hora opravou fasády a vrátila se do původní podoby.

Hornické muzeum

Příbram je též známá svým hornickým muzeem. Bylo založeno v roce 1886 a je největším hornickým muzeem v České republice. Navazuje na tradici těžby v Příbrami. Je rozděleno do 6 expozic a každá expozice představuje jedno období naší historie od Keltů až do současnosti. Návštěvníci si mohou prohlédnout podzemní expozice spojené s těžbou stříbra.

Největší atrakcí muzea je podzemní prohlídka důlním vlakem, která je dlouhá více než 260 metrů. Vlak vás zavede do šachty Prokop, jedné z nejhlubších šachet ve střední Evropě.

Zdroje:

<http://www.voujezd-brdy.cz/Zajimavosti/>

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Brdy>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Okres_P%C5%99%C3%ADbram

https://pibramsky.denik.cz/zpravy_region/vedra-zasobu-vody-v-pibrami-neohrozi-dobris-je-na-tom-hur-20150718.html

<https://cs.wikipedia.org/wiki/P%C5%99%C3%ADbram>

<http://www.infomet.cz/>

https://www.sborovna.cz/kniznica.php?action=show_version&id=70557

<http://www.czso.cz>

<https://www.gymkc.cz/files/projekty/06en2/02-CZ-region.pdf>

<http://brdy.ochranaprirody.cz/>